

Pravo na privatnost i sloboda izražavanja

PRESUDE EVROPSKOG
SUDA ZA LJUDSKA
PRAVA
(2018–2019)

BILTEN 2

Pravo na privatnost i sloboda izražavanja

PRESUDE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

(2018-2019)

BILTEN 2

Izdavač

Akcija za ljudska prava

Human Rights Action (HRA)

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 130/VII

81 000 Podgorica, Crna Gora

Tel: 020/232 348, 232/358; Fax: 020/232 122

hra@t-com.me

www.hraction.org

Za izdavača

Tea Gorjanc-Prelević

Autor

Peter Noorlander

Uredila

Tea Gorjanc-Prelević

Prevod

Alisa Radić

Lektura i korektura

Nađa Durković

Prelom i dizajn

Artbuk doo

Podgorica, septembar 2022.



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Embassy of Switzerland to the Republic of Serbia
and to Montenegro**

Bilten je pripremljen u okviru projekta „Suzbijanje govora mržnje – evropski standardi i praksa“ koji finansira Ambasada Švajcarske Konfederacije u Beogradu. Sadržaj ovog biltena ne odražava nužno stavove donatora i za njega je isključivo odgovorna Akcija za ljudska prava.

Sadržaj

Uvod	5
Najznačajniji predmeti	6
Beizaras i Levickas protiv Litvanije	6
Lilliendahl protiv Islanda	9
Miljević protiv Hrvatske	12
Ostali predmeti od značaja	15
Khadija Ismayilova protiv Azerbejdžana (br. 3)	15
Vučina protiv Hrvatske	17
OOO Regnum protiv Rusije	18
Monica Macovei protiv Rumunije	20
Dupate protiv Letonije	21
Jezior protiv Poljske	22
Lewit protiv Austrije	24
Ostale odluke i presude	25
Tölle protiv Hrvatske	25
Savenko (Limonov) protiv Rusije	25
Agentstvotелеvideniya Novosti, OOO protiv Ukrajine	25

Rodina protiv Letonije	26
N. Š. protiv Hrvatske	26
B. Z. Ullstein GMBH protiv Njemačke	26
Brzeziński protiv Poljske	26
Gafiuc protiv Rumunije	27
Guz protiv Poljske	27
Panioglu protiv Rumunije	27
Margulev protiv Rusije	27
Balaskas protiv Grčke	28
Gelevski protiv Sjeverne Makedonije	28
Spirovski protiv Sjeverne Makedonije	28

Uvod

Drugi bilten, koji Akcija za ljudska prava objavljuje 2022. godine sadrži najvažnije presude koje je Evropski sud za ljudska prava donio u periodu od jula 2019. do decembra 2020. godine, u vezi s pravom na privatnost i sloboda izražavanja. Tokom navedenog perioda odlučeno je u velikom broju predmeta, tako da se ovaj Bilten detaljnije bavi samo onima u kojima su uspostavljeni novi standardi, ili su razvijeni postojeći standardi, kao i onima koji bi mogli da budu zanimljivi za Crnu Goru, Srbiju, Hrvatsku, Sloveniju i Bosnu i Hercegovinu.

Posebno su obrađena tri predmeta. Prvi predmet *Beizaras i Levickas protiv Litvanije* odnosi se na propuštanje zaštite podnosilaca predstavke od **govora mržnje**. Drugi predmet *Lilliendahl protiv Islanda* tiče se osude za **homofobičan govor mržnje**, koji se sastojao od vrijeđanja, ismijavanja ili klevetanja određene grupe ljudi, i pitanja da li je osuda prekršila slobodu izražavanja podnosioca predstavke. Treća je presuda u predmetu *Miljević protiv Hrvatske*. Ovaj predmet, koji se u sudskoj praksi Suda smatra „ključnim“, odnosi se na postizanje **ravnoteže između slobode izražavanja i prava na pravično suđenje**, kao i prava optuženog da govori slobodno, bez straha da će biti tužen za klevetu.

Pored ova tri najbitnija predmeta, Bilten sadrži i sažetke sedam značajnih presuda, koje se bave pitanjima vezanim za privatnost, klevetanje kompanija davanjem ocjene proizvoda, optužbama za korupciju, objavljivanjem tajno snimljenih fotografija, klevetanjem lica koja su preživjela Holokaust, kao i odgovornošću administratora internet stranica za komentare koje na njima ostavljaju čitaoci.

Tu su i veoma kratki sažeci još 14 presuda i odluka koje su donijete tokom ovog perioda, a tiču se prava na privatnost i slobodu izražavanja, iako se njima ne uspostavljaju novi standardi, niti se razvijaju oni koji već postoje.

Najznačajniji predmeti

Beizaras i Levickas protiv Litvanije^(link)

Predstavka br. 41288/15, presuda od 14. januara 2020. godine

Povrijeđeno je pravo na privatan život zbog nepodizanja optužnice za homofobičan govor mržnje.

Ključno pitanje: govor mržnje protiv seksualne orijentacije

Činjenice

Kako bi prijatelje obavijestili da su u vezi, podnosioci predstavke istog pola na Fejsbuku su objavili fotografiju na kojoj se ljube. Ona je izazvala veliku pažnju, uključujući i čitav niz negativnih komentara, od kojih su neki pozivali na to da se podnosioci predstavke zbog njihove seksualne orijentacije „kastiraju“, „ubiju“, „istrijebe“ ili „spale“. Oni su se potom obratili Nacionalnom udruženju za prava lezbijki, homoseksualaca, biseksualaca i transrodnih osoba, čiji su obojica članovi, tražeći da se policiji podnese službena prijava i da se podigne optužnica za izazivanje mržnje i nasilja po osnovu seksualne orijentacije. Tužilac je odlučio da ne pokrene izviđaj, smatrajući da su, u skladu sa praksom Vrhovnog suda u ovakvim predmetima, autori komentara samo „iznosili svoje mišljenje“ i da njihovo ponašanje, iako „neetično“, nije zahtijevalo krivično gonjenje. Domaći sudovi podržali su odluku tužioca, ističući da je ponašanje podnosilaca predstavke bilo „ekscentrično“ i namjerno provokativno. Takođe, smatrali su da je trebalo da podnosioci predstavke predvide da bi, u konzervativnoj zemlji kakva je Litvanija, objavljivanje slike na javnoj Fejsbuk stranici na kojoj se ljube dva muškarca, moglo da izazove negativne reakcije i da je, umjesto toga, fotografiju trebalo da podijele samo sa „istomišljenicima“. Podnosioci predstavke su se požalili Evropskom sudu za ljudska prava, navodeći da im je povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života, kao i pravo na nediskriminaciju u uživanju prava. U skladu sa članom 13 Konvencije, žalili su se i na povredu prava na djelotvoran pravni lijek.

Presuda Evropskog suda za ljudska prava

Evropski sud za ljudska prava bio je mišljenja da su komentari izvjesno uticali na psihičko blagostanje i dostojanstvo podnosilaca predstavke, te je predmet stavio u okvire prava na poštovanje privatnog života zaštićenog članom 8 Konvencije, kao i prava na nediskriminaciju u uživanju prava iz člana 14. Sud je, dalje, smatrao da je seksualna orijentacija podnosilaca predstavke predstavljala bitan faktor kada se radilo o načinu na koji su domaći sudovi odlučivali o njihovoj tužbi. Sudovi su kritikovali podnosiocima predstavke zbog onoga što su smatrali „ekscentričnim ponašanjem“, i u svojim se presudama pozivali na njihovu seksualnu orijentaciju. Izrazili su neodobravanje zbog javnog ispoljavanja njihove seksualne orijentacije, navodeći da je to nespojivo sa „tradicionalnim porodičnim vrijednostima“ države. Zbog ovakvog stava sudova, podnosioci predstavke nijesu bili zaštićeni od napada na fizički i psihički integritet.

Osvrćući se na same komentare, Sud je naglasio da pojam izazivanja mržnje ne podrazumijeva nužno poziv na nasilje ili izvršenje drugih krivičnih djela. Naveo je da napadi na lica ili grupe, izvršeni putem vrijeđanja, ismijavanja ili klevetanja mogu da budu dovoljni da vlasti odluče da počnu da se bore protiv govora mržnje. Sud je konstatovao da su litvanski organi vlasti mnogo ozbiljnije tretirali govor mržnje protiv nekih drugih grupa, na primjer Jevreja, i zaključio da to znači da zaključci sudova u ovom slučaju nijesu bili u skladu sa vladavinom prava.

Sud, takođe, nije smatrao odlučujućim to što je domaći tužilac utvrdio da komentari nijesu „sistematske prirode“, jer su ih većinu napisali različiti ljudi. Sud je naglasio da je, s obzirom na potencijalni domet materijala na internetu, objavljivanje čak i samo jednog komentara mržnje na javnoj Fejsbuk stranici – a kamoli komentara da bi homoseksualce trebalo ubijati – dovoljno da se cijela stvar shvati ozbiljno. Sud je konstatovao da je predmetna fotografija postala „viralna“ i da je imala više od 800 komentara. Takođe je primijećena rasprostranjenost mržnje na društvenim mrežama, i potvrđen nalaz Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) da Litvanija „ima problem“ sa govorom mržnje na internetu. Uz to, Sud je konstatovao da, iako bi krivični zakon trebalo da se koristi samo kao krajnja mjera, u ovom slučaju izjave date protiv podnosilaca predstavke predstavljaju neskrivene pozive na napad na njihov fizički i psihički integritet, te da zbog toga zaslužuju primjenu krivičnog zakona kako bi se oni zaštitili. Sud je utvrdio da je licemjerman stav koji je inspirisao komentare mržnje zapravo i bio razlog što organi

vlasti nijesu preduzeli mjere i pravilno istražili navode tužbe. Stoga je utvrdio da su podnosioci predstavke pretrpjeli diskriminaciju na osnovu seksualne orijentacije, i da im je povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života.

Što se tiče pritužbe podnosioca predstavke po osnovu člana 13, Evropski sud za ljudska prava je utvrdio da sudska praksa Vrhovnog suda Litvanije nije obezbijedila djelotvoran domaći pravni lijek za homofobičan govor mržnje i druge pritužbe na diskriminaciju. Sud je bio posebno zabrinut zbog toga što je Vrhovni sud Litvanije podnosiocima predstavke okarakterisao kao „ekscentrične” osobe koje pripadaju seksualnim manjinama, a naglasak stavio na dužnost homoseksualaca da poštuju stavove i tradicije drugih. Sud je uzeo u obzir postojanje rastuće netolerancije i govora mržnje prema grupama i pojedincima na osnovu njihove seksualne orijentacije, kao i činjenicu da vlasti nijesu imale sveobuhvatnu strategiju da se time pozabave, i zaključio da je sve to predstavljalo povredu prava podnosioca predstavke na djelotvoran pravni lijek.

Komentar

Ovaj predmet – koji se, u hijerarhiji značaja predmeta Evropskog suda za ljudska prava, smatra „ključnim” – naglašava pozitivnu obavezu država da djeluju protiv govora mržnje. Još jednom se objašnjava kako izjava da bi se smatrala govorom mržnje, ne mora da sadrži eksplicitan poziv na mržnju ili nasilje: napadi na osobe ili grupe počinjeni vrijeđanjem, ismijavanjem ili klevetanjem mogu da budu dovoljni da vlasti po tom pitanju nešto preduzmu. Kao fenomen, govor mržnje se širom Evrope javlja sve češće – ne samo kada je riječ o etničkoj pripadnosti ili rasi, već i seksualnoj orijentaciji, polu, kao i po drugim osnovama. Govor mržnje predstavlja poseban problem na društvenim mrežama, kao što je i naglašeno u ovoj presudi: komentar ili fotografija mogu da postanu „viralni”, i da tako dopru do desetina hiljada ljudi. To znači, kako je Sud u ovoj presudi naglasio, da od država može da se zahtijeva da preduzmu mjere čak i protiv jednog jedinog komentara mržnje. Tužiocima širom Evrope treba pažljivo da obrate pažnju na ovu presudu i da svoju tužilačku praksu sagledaju u odnosu na nju.

Lilliendahl protiv Islanda^(link)

Predstavka br. 29297/18, 12. maj 2020. godine (odluka)

Sud je odbacio predstavku podnijetu zbog osuđujuće presude za homofobičan govor mržnje.

Ključno pitanje: govor mržnje protiv seksualne orijentacije

Činjenice

Podnosilac predstavke osuđen je zbog upotrebe pogrdnih riječi kojima je opisivao homoseksualnost. U saradnji sa nacionalnim LGBT udruženjem, jedan građić na Islandu odobrio je prijedlog da se u osnovnim i srednjim školama obrazovanje proširi pitanjima o lezbijskim, gej, biseksualnim i transrodnim osobama. Odluka je dovela do velike javne rasprave u redovnim medijima, ali i na društvenim mrežama. U odjeljku „Komentari“, ispod izvještaja o proširenju obrazovnog programa, podnosilac predstavke izrazio je svoje gađenje prema homoseksualnosti, koristeći se riječima kynvilla (seksualna devijacija) i kynvillingar (seksualni devijanti). Nacionalno LGBT udruženje prijavilo je njegove komentare policiji, i on je, nakon istrage, krivično gonjen zbog javnog ismijavanja, klevete, omalovažavanja ili prijetnje osobi ili grupi osoba zbog njihove seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Prvo je oslobođen, ali je Vrhovni sud Islanda poništio presudu nižeg suda i osudio ga, kaznivši ga novčanom kaznom u iznosu od 100.000 islandskih kruna (približno 800 eura). Vrhovni sud je obrazložio da su komentari i upotreba pogrdnih izraza bili „ozbiljni, izrazito štetni i puni predrasuda“, te da je osuda neophodna kako bi se predrasude, mržnja i prezir suzbili, kao i da bi se zaštitila prava društvene grupe koja je u prošlosti već bila predmet diskriminacije. Podnosilac predstavke se požalio Evropskom sudu za ljudska prava za povredu prava na slobodu izražavanja.

Presuda Evropskog suda za ljudska prava

Sud je prvo ispitao da li bi predstavku trebalo odbaciti na osnovu člana 17 Konvencije, kojim se predviđa da nijedno lice „nema pravo da se bavi bilo kakvom aktivnošću ili izvrši bilo kakvu radnju koja za cilj ima destrukciju bilo kog prava ili slobode koja se navodi u ... Konvenciji“. Sud je objasnio da je, prema članu 17,

odlučujuće da li su izjave podnosioca predstavke imale za cilj da izazovu mržnju ili nasilje, i da li je, dajući te izjave, njegov cilj destrukcija prava i sloboda drugih. Sud je podsjetio da se ova odredba primjenjuje samo u izuzetnim i ekstremnim slučajevima, i da je treba koristiti samo ako je odmah jasno da su osporene izjave jasno suprotne vrijednostima za koje se zalaže Konvencija. Ispitujući riječi koje je podnosilac predstavke koristio, Sud je zaključio da njegova izjava nije dostigla (visoku) granicu neophodnu za primjenljivost člana 17, iako su komentari bili izuzetno puni predrasuda, nije bilo isprva jasno da li im je cilj bio podsticanje nasilja i mržnje ili destrukcija prava i sloboda zaštićenih Konvencijom.

Sud je predmet dalje razmatrao, u skladu sa članom 10 Konvencije – konkretno, da li je osuda „neophodna u demokratskom društvu“. Sud je prvo smatrao da komentari zaista predstavljaju „govor mržnje“, navodeći da se ta vrsta govora dijeli u dvije kategorije. Prvu kategoriju čine najteži oblici govora mržnje, za koje je Sud smatrao da potpadaju pod član 17, i koji su, samim tim, u potpunosti isključeni iz zaštite koju pruža član 10. Drugu kategoriju čine „manje teški“ oblici govora mržnje, za koje Sud nije smatrao da u potpunosti potpadaju pod zaštitu iz člana 10, ali je smatrao da je dozvoljeno da ih države ograniče kada je to u demokratskom društvu neophodno. Ova kategorija govora mržnje ne obuhvata samo govor mržnje kojim se eksplicitno poziva na nasilje ili izvršenje drugih krivičnih djela, već i napade na lica ili grupe putem vrijeđanja ili klevetanja. U predmetima u kojima se radi o ovoj vrsti govora mržnje, Sud ocjenjuje sadržaj iskaza i način njegovog iznošenja.

Uzimajući u obzir kontekst, Evropski sud se složio sa ocjenom islandskog Vrhovnog suda da su komentari podnosioca predstavke bili „ozbiljni, izrazito štetni i puni predrasuda“. Kao što je Vrhovni sud obrazložio, upotrebom termina *kynvilla* (seksualna devijacija) i *kynvillingar* (seksualni devijanti) pri opisivanju homoseksualaca posebno u kombinaciji s jasno iskazanim gađenjem, promoviše se netolerancija i prezir prema takvim osobama. Sud je naveo da je jasno da ovo spada u drugu kategoriju „govora mržnje“, iako je podnosilac predstavke komentare postavio kao pripadnik šire javnosti, i iako oni nijesu doprli do velikog broja ljudi (što bi bilo drugačije da je komentare dala poznata javna ličnost, koristeći se nekom istaknutom platformom).

Sud je naglasio da je zaštita grupa ljudi od „ozbiljnih, izrazito štetnih (napada koji su) puni predrasuda“ kako bi im se obezbijedilo da uživaju ljudska prava jednako kao što to čine i drugi, kompatibilna s nacionalnom demokratskom tradicijom. Komentari su bili malo ili nimalo relevantni kada je u pitanju kritika odluke

opštinskog vijeća, a njihov štetan sadržaj nikako nije bio neophodan da bi se podnosilac predstavke uključio u tekuću javnu raspravu. Sud je stoga utvrdio da je, u okolnostima predmeta, ograničavanje slobode izražavanja podnosioca predstavke bilo opravdano i neophodno kako bi se suprotstavilo predrasudama, mržnji i preziru prema određenim društvenim grupama koje su njegovi komentari mogli da izazovu. Sud je, dalje, naglasio da je diskriminacija na osnovu seksualne orijentacije jednako ozbiljna kao i diskriminacija na osnovu „rase, porijekla ili boje kože” i da kazna koja je izrečena u tim okolnostima nije bila pretjerana. Iz svih ovih razloga, Sud je pritužbu podnosioca predstavke ocijenio kao očigledno neosnovanu i odbio je kao neprihvatljivu.

Komentar

Ovo je još jedan predmet u kome je Sud utvrdio da je homofobičan govor mržnje jednako ozbiljan kao i etnički, rasni ili vjerski. Od države se traži da protiv takvog govora mržnje preduzme mjere – ako to ne učini – može da dovede do povrede prava na poštovanje privatnog života, kao što je Sud utvrdio u predmetu Beizaras i Levickas protiv Litvanije (predstavka br. 41288/15, presuda od 14. januara 2020. godine, koja je takođe prikazana u ovom biltenu). Kada države rade na ograničavanju takvog govora mržnje, pod uslovom da izvagaju sve interese, uključujući pravo na slobodu izražavanja, kao i prava onih protiv kojih se podstiče mržnja, pa čak i interese društva u cjelini kada je riječ o zaštiti ljudskih prava i demokratskih vrijednosti, a izrečena kazna nije nesrazmjerna – mala je vjerovatnoća da će Evropski sud za ljudska prava utvrditi da se tim ograničenjima krši pravo na slobodu izražavanja.

Miljević protiv Hrvatske^(link)

Predstavka br. 68317/13, 25. jun 2020. godine

Osuđujuća presuda za klevetu u vezi sa izjavama okrivljenog u krivičnom postupku prekršila je slobodu izražavanja.

Ključno pitanje: pravo na slobodu izražavanja optuženog u krivičnom postupku

Činjenice

Podnosilac predstavke krivično je gonjen zbog navodnog učešća u ubistvu četiri zatvorenika koji su kidnapovani iz zatvora i strijeljani. Incident je bio na široko praćen u hrvatskim medijima, a posebno u televizijskoj emisiji Istraga. U završnom obraćanju sudu, podnosilac predstavke naveo je da je njegovo krivično gonjenje bilo politički motivisano, i da je pokrenuto po nalogu penzionisanog pukovnika, koji je bio poznat po otkrivanju zločina počinjenih nad Hrvatima tokom rata od 1991. do 1995. godine. Podnosilac predstavke naveo je da je penzionisani pukovnik uticao na svjedoke i da je protiv njega organizovao žestoku kampanju u medijima. Na kraju, podnosilac predstavke je oslobođen krivične optužbe, a hrvatski sudovi su utvrdili da on jeste odveo zarobljenike, ali da nije bilo dokaza da je bio umiješan u njihovo strijeljanje, ili da je za njega znao. Međutim, penzionisani pukovnik ga je tužio za klevetu. Hrvatski sudovi utvrdili su da su izjave koje je podnosilac predstavke dao u završnoj riječi predstavljale neopravdani i nepotkrijepljeni napad, čiji je cilj bio da se ugledu penzionisanog pukovnika nanese šteta. Presuda je potvrđena u žalbenom postupku i podnosiocu predstavke naloženo je da plati novčanu kaznu u iznosu od 1.000 kuna (približno 130 evra), kao i pukovnikove sudske troškove. Podnosilac predstavke se tada požalio Evropskom sudu za ljudska prava zbog povrede njegovog prava na slobodu izražavanja.

Presuda Evropskog suda za ljudska prava

Sud je uzeo u obzir činjenicu da je tvrdnja o uticanju na svjedoke bila ozbiljna, i da je očigledno mogla da naruši ugled penzionisanog pukovnika. U obzir je uzeto i to da je ova tvrdnja dovela do predrasuda u njegovom društvenom okruženju, s obzirom na njegov status oficira i ratnog vojnog invalida – pukovnik je posvjedočio da

su navodi ozbiljno uticali na njegov život. Samim tim, optužbe su bile dovoljno ozbiljne da utiču na pukovnikovo pravo na poštovanje privatnog života zaštićeno članom 8. Konvencije. Uzimajući sve ovo u obzir, Sud je razmotrio da li je to dovoljno da se opravda miješanje u pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja, prema članu 10. Konvencije, i njegovo pravo na pravedno suđenje prema članu 6.

Sud je naglasio da je ovaj posljednji aspekt bio posebno važan: imajući u vidu pravo optuženog na slobodu izražavanja, ali i javni interes da se krivični postupak sprovede na ispravan način, optuženi bi tokom suđenja trebalo da ima pravo da govori slobodno, bez straha da će zbog toga biti tužen za клевету. Međutim, ova zaštita nije apsolutna: što su izjave optuženog udaljenije od odbrane vezane za njegov predmet, to više može da bude ograničena njihova sloboda izražavanja, a sve to kako bi se zaštitila prava trećih lica iz člana 8. Vršeci ovu procjenu, Sud takođe uzima u obzir ozbiljnost izjava i težinu posljedica po lica na koje te izjave utiču: što su posljedice teže, to izjave treba jače da budu utemeljene u činjenicama.

Osvrćući se na činjenice u relevantnom predmetu, Sud je smatrao da je penzionisani pukovnik bio poznata javna ličnost i aktivista kada je riječ o ratnim zločinima, kao i da je prisustvovao suđenju podnosiocu predstavke. Savjetovao je urednike televizijske emisije, i neki od svjedoka u predmetu podnosioca predstavke su stupili u kontakt sa njim. To je značilo da je dobrovoljno ušao u „javnu arenu“ i da bi od njega trebalo zahtijevati da pokaže veći nivo tolerancije na kritiku od onog koji bi mogao da se očekuje od čisto privatnog pojedinca.

Izjave podnosioca predstavke date su u okviru njegove završne riječi i bile su usko povezane sa njegovom odbranom. On je trebalo da ima priliku da slobodno govori o mogućem uticanju na svjedoke, kao i o mogućoj političkoj motivaciji za njegovo krivično gonjenje, bez straha da će kasnije zbog toga biti tužen za клевету. Sud je, dalje, uzeo u obzir to da je pukovnik priznao da je upoznao neke od svjedoka u krivičnom postupku i da je davao savjete vezane za televizijsku emisiju, mada nije učestvovao u emisiji koja se odnosila na podnosioca predstavke. To je značilo da tvrdnja o uticanju na svjedoke nije bila u potpunosti bez osnova. Nadalje, s obzirom na to da su tvrdnje iznijete u okviru krivičnopravne odbrane podnosioca predstavke, ne može se reći da su bile zlonamjerne.

Sud je na kraju konstatovao da su posljedice tvrdnji po penzionisanog pukovnika bile ograničene – protiv njega nije bila pokrenuta formalna istraga zbog uticanja

na svjedoke. Sa druge strane, iako jeste zatražio medicinsku pomoć kako bi savladao emocionalni stres izazvan optužbom, nije bilo uvjerljivih dokaza da je zaista pretrpio bilo kakve duboke ili dugotrajne zdravstvene ili druge posljedice. Uzimajući u obzir i to da je izrečena kazna zapravo predstavljala krivičnu osudu, Sud je smatrao da je njome povrijeđeno pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja.

Komentar

Pravo na slobodu izražavanja je za okrivljenog u krivičnom postupku posebno značajno. Sloboda okrivljenog – kao što je to bio slučaj u ovom predmetu – može doslovno da zavisi od njegove sposobnosti da iznese svoju odbranu, čak i ako ona uključuje i moguće klevetanje drugih. U ovom slučaju, Sud se koristio onim što bi moglo da se opiše kao dvostruka klizna skala: prvom se mjeri koliko je potencijalno klevetnička izjava blisko povezana s odbranom. Ako je usko povezana, onda optuženom treba dati široku slobodu da iznese svoju odbranu. Ali ako izjava nije blisko povezana sa suštinom odbrane, onda se optuženom daje manje manevarskog prostora. Na drugoj skali se vaga težina i ozbiljnost klevetničke izjave: ozbiljna kleveta mora dobro da se potkrijepi činjenicama. Odmjeravajući klevetničku izjavu na ovaj način, Sud je utvrdio da je (1) navod bio usko povezan sa odbranom i (2) da nije imao ozbiljne posljedice po lice u vezi sa kojim je izjava data. Stoga je zaključeno da je osudom za klevetu povrijeđeno pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja.

Ostali predmeti od značaja

Khadija Ismayilova protiv Azerbejdžana (br. 3)^(link)

Predstavka br. 35283/14, presuda od 7. maja 2020. godine

Propustom domaćih sudova da kazne dnevne novine zbog članka u kome se komentariše privatni i seksualni život renomirane novinarkе, povrijeđeno je pravo na poštovanje privatnog života novinarkе.

Ključno pitanje: privatnost novinara

Podnositeljka predstavke poznata je novinarka koja je istraživala korupciju visokog nivoa u Azerbejdžanu, uključujući i predsjednika države i njegovu porodicu. Zbog svog novinarskog rada je bila izložena kampanji zastrašivanja koja je obuhvatala i prijeteća pisma. U martu 2012. godine, na internetu se pojavio video snimak koji je u njenoj spavaćoj sobi bio snimljen skrivenom kamerom. Taj video i još neki povezani događaji doveli su do toga da je u predmetu [Khadija Ismayilova protiv Azerbejdžana](#) (predstavka br. 65286/13 57270/14, 10. januar 2019. godine, vidjeti prvi bilten) utvrđena povreda njenih prava. Otprilike u isto vrijeme objavljeni su i novinski članci u kojima je podnositeljka predstavke izložena kritikama. Provladine dnevne novine objavile su članak u kome su iznijete razne pogrdne primjedbe na račun opoziciono orijentisanih novinara i opozicionih političara, i u kome je podnositeljka predstavke praktično predstavljena kao porno zvijezda. Bilo je tu i nekoliko izjava seksualne prirode o njoj. Ona je tužila novine za klevetu, ali su domaći sudovi odbacili njene tvrdnje. Potom se žalila Evropskom sudu za ljudska prava, navodeći da domaći državni organi nijesu zaštitili njeno pravo na poštovanje privatnog života.

Sud je smatrao da je novinski članak nastojao da omalovaži privatni i seksualni život podnositeljke predstavke i da joj je nanio ozbiljnu moralnu štetu, kao i štetu njenim ličnim odnosima i ugledu u društvu. Član 8, koji štiti pravo na poštovanje privatnog života, bio je stoga jasno primjenljiv. Primjenjujući opšte principe u predmetima vezanim za privatnost i slobodu izražavanja – kako je navede-

no u predmetima *Von Hannover protiv Nemačke (br. 2)* (predstavke br. 40660/08 i 60641/08, 7. februar 2012. godine) i *Axel Springer AG protiv Njemačke* (predstavka br. 39954/08, 7. februar 2012. godine) – Sud je prvo naglasio da članci u štampi koji se koncentrišu na senzacionalističke i lascivne vijesti, i kojima je cilj da čitaoce samo zainteresuju i zabave, ne podliježu snažnoj zaštiti koju pruža član 10, a koja se koristi kada je riječ o člancima koji se bave pitanjima od javnog interesa. Sud je naveo da, kada se ocjenjuje da li u određenom članku postoji javni interes kojim se opravdava miješanje u pravo na poštovanje privatnog života, fokus mora da bude na tome da li je ono što je objavljeno u interesu javnosti, a ne da li je javnost zainteresovana da o tome čita. Kada su informacije koje se objavljuju privatne i intimne prirode, i ne postoji javni interes za njihovo širenje, pravo na poštovanje privatnog života nadmašuje pravo na slobodu izražavanja. Sud je konstatovao da u novinskom članku o podnositeljki predstavke nije bilo nikakvog javnog interesa, i da joj je – iako bi ona mogla da se smatra javnom ličnošću – privatnost bila narušena, bez njenog znanja i protiv njene volje. Novine koje su objavile članak bile su jasno povezane s vladajućom političkom strankom, i njegovo objavljivanje je za cilj imalo napad na njen moral. Domaći sudovi su propustili da ispituju da li je članak prekoračio granice dozvoljene slobode izražavanja, i nijesu na odgovarajući način uzeli u obzir ozbiljnost povrede prava podnositeljke predstavke na poštovanje privatnog života. Domaći sudovi stoga nijesu ispunili pozitivnu obavezu države da obezbijedi zaštitu prava novinarke na poštovanje njenog privatnog života i ugleda.

Vučina protiv Hrvatske^(link)

Predstavka br. 58955/13, odluka od 24. septembra 2019. godine.

Pogrešno ime objavljeno uz fotografiju nije predstavljalo miješanje u pravo na poštovanje privatnosti.

Objavljivanje fotografije označene pogrešnim imenom

Nacionalni lifestyle časopis objavio je fotografiju podnositeljke predstavke snimljenu tokom muzičkog koncerta. Fotografija je bila male veličine i prikazivala ju je kako aplaudira, a objavljena je uz još nekoliko fotografija drugih posjetilaca istog koncerta. U natpisu uz fotografiju, pogrešno je navedeno da se radilo o supruzi gradonačelnika grada Splita. Podnositeljka predstavke od časopisa je zatražila da objavi ispravku, ali nije dobila nikakav odgovor i podaci nisu ispravljani. Potom je pokrenula parnični postupak protiv izdavača časopisa, tražeći naknadu štete. Tvrdila je da su nakon objavljivanja njene fotografije ljudi počeli da joj prilaze, da joj se obraćaju imenom gradonačelnikove supruge i da je fotografišu. Ostali časopisi su takođe počeli da koriste fotografiju, označavajući je imenom gradonačelnikove supruge, uz priče o gradonačelnikovim bračnim problemima i eventualnom razvodu. Podnositeljka predstavke je tvrdila da je teško objasniti količinu neprijatnosti koju su ona i njena porodica pretrpjeli zbog pogrešnog označavanja fotografije, i da su povrijeđena njena prava ličnosti, časti ugled. Domaći sud je u prvostepenom postupku presudio u njenu korist, ali je ta presuda u žalbenom postupku ukinuta. Apelacioni sud je, pak, zaključio da u tome što je podnositeljka predstavke pogrešno identifikovana kao supruga gradonačelnika nije bilo nikakvih negativnih konotacija. Ona se nakon toga obratila Evropskom sudu za ljudska prava, žaleći se na povredu prava na poštovanje privatnog života.

Evropski sud za ljudska prava prvo je konstatovao da fotografisanje podnositeljke predstavke na javnom događaju i naknadno objavljivanje fotografije nijesu – sami po sebi – doveli do kršenja njenog prava na poštovanje privatnog života, problem je bio u tome što je pogrešno imenovana kao supruga gradonačelnika Splita. Sud je smatrao da članak nije sadržao nikakve omalovažavajuće izjave u vezi s podnositeljkom predstavke, i da fotografija, koja je bila malih dimenzija i prikazivala je jednostavno kako aplaudira na koncertu, nije ni na koji način bila izmijenje-

na. Svrha članka bila je samo da se javnost informiše o tome da je održan koncert i da su mu prisustvovala mnoge poznate ličnosti. Sud se složio sa nalazom domaćeg suda da objavljena informacija nije mogla da dovede do omalovažavanja podnositeljke predstavke u očima javnosti, jer su oni koji su je prepoznali na fotografiji očigledno već znali da ona nije gradonačelnikova supruga, dok puko navođenje imena gradonačelnikove supruge pored fotografije podnositeljke predstavke nije, samo po sebi, sadržalo nikakve negativne konotacije u vezi s njom. Ukratko, nije bilo dovoljno velikog stepena miješanja u pravo na poštovanje privatnog života da bi se pozvalo na član 8, te je predstavka ocijenjena kao neprihvatljiva.

OOO Regnum protiv Rusije^(link)

Predstavka br. 22649/08, presuda od 8. septembra 2020. godine

Osuda za klevetu medija zbog objave vijesti o mogućem trovanju živom sadržanom u bezalkoholnom piću prekršilo je slobodu izražavanja.

Klevetanje preduzeća

Podnosilac predstavke bila je medijska kuća. Jedan od njenih novinara saznao je da je žena, nakon što je popila pakovanje soka marke „Ljubimyy Sad“, primljena u bolnicu zbog trovanja živom. Zatražio je potvrdu o tome od regionalnog odjeljenja Ministarstva za katastrofe i vanredne situacije i saznao da je o incidentu pokrenuta istraga. Podnosilac predstavke na svojoj internet stranici objavio je vijest kojom je obavijestio čitaoce da je žena pozvala hitnu pomoć lokalne bolnice pošto je u pakovanju soka pronašla kuglice žive, da su lokalni državni službenici posjetili mjesto incidenta, te da je otvorena istraga i da je u toku analiza soka, kao i da su kuglice žive pronađene i u drugim pakovanjima iste marke. U kasnijim je vijestima objavljeno da je pokrenut krivični postupak i da je žena zadržana u bolnici, ali da se nalazi u zadovoljavajućem stanju. U trećoj vijesti objavljen je preliminarne službeni nalaz analize soka koji je pokazao da je u toj seriji pakovanja zaista bilo žive. Međutim, naknadne vijesti bile su u suprotnosti s ovim nalazom, jer se u njima navodilo da žive ipak nije bilo. Jedna od kompanija koje su proizvodile sok, pokrenula je postupak za klevetu protiv podnosioca predstavke i nakon dugotrajnog domaćeg postupka

dosuđen joj je iznos od 1.000.000 rubalja (približno 28.425 eura) na ime naknade štete za klevetu. Podnosilac predstavke se žalio Evropskom sudu za ljudska prava.

Evropski sud za ljudska prava konstatovao je da je tužbu za klevetu pokrenulo preduzeće, a njegov poslovni ugled se razlikuje od ugleda pojedinca: dok je ugled pojedinca povezan sa ljudskim dostojanstvom osobe, ugled preduzeća ne obuhvata tu moralnu dimenziju. Sud je konstatovao da se izvještaj odnosio na ozbiljno pitanje zaštite potrošača i javnog zdravlja, i da se samim tim radilo o javnom interesu. Domaći sudovi to nijesu uzeli u obzir. Vijesti su bile zasnovane na činjenicama, kratke, i bile su isključivo informativne prirode. Nije bilo dokaza da je kompanija pretrpjela pad prodaje ili da joj je opala vrijednost dionica. Podnosilac predstavke se u svojim izvještajima oslanjao na zvanične izvore, a njihova svrha je bila da prenesu poruku zdravstvenih organa o nečemu što se ticalo javnog zdravlja. Domaći sudovi ni to nijesu uzeli u obzir, tako da su medijsku kuću proglasili odgovornom za širenje informacija za koje se kasnije ispostavilo da nijesu tačne. Evropski sud za ljudska prava je smatrao da je medijska kuća, kao podnosilac predstavke, imala pravo da se osloni na podatke dobijene iz zvaničnih izvora, bez potrebe da o njima sprovodi sopstveno istraživanje. Konstatujući i nesrazmjeran iznos dosuđene odštete, Sud je zaključio da je povrijeđeno pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja.

Monica Macovei protiv Rumunije^(link)

Predstavka br. 53028/14, presuda od 28. jula 2020. godine

Osuda za klevetu političarke po tužbi drugog političara prekršila je njenu slobodu izražavanja.

Ključno pitanje: kleveta političara

Podnositeljka predstavke nekadašnja je ministarka pravde Rumunije i članica Evropskog parlamenta. Dvoje dnevnih novina objavilo je da je ona u ljetnjem kampu stranke kojoj je pripadala navela da su dvojica političara iz druge stranke, radeći kao advokati, sa državnim kompanijama iz svojih izbornih jedinica potpisali ugovore vrijedne milione eura. To je nazvala tipičnim djelom korupcije političkim uticajem, i prokomentarisala da je neophodno usvojiti novi zakon kojim bi se spriječilo da poslanici istovremeno rade i kao advokati. Jedan od političara o kojima je govorila, tužio ju je za klevetu i u žalbenom postupku dobio odštetu od 2.300 eura.

Evropski sud za ljudska prava konstatovao je da su njene izjave bile usredsređene na političko ponašanje političara, a ne na njegov lični život, tako da je za tu vrstu izjave postojao visok stepen zaštite. Sud je takođe naveo da su domaći sudovi došli do različitih zaključaka, i da je apelacioni sud pružio samo ograničeno obrazloženje za svoj nalaz da su izjave predstavljale mješavinu vrijednosnog suda i navođenja činjenica. Sud je utvrdio da su se izjave podnositeljke predstavke odnosile na dva političara, i da su ilustrovale tip „političke” korupcije za koji je ona smatrala da mu treba stati na put, te da nijednog od dvojice političara nije optužila za stvarnu korupciju. Bilo je dokaza da su poslanici advokati zaista potpisali unosne ugovore, što je značilo da su njene izjave imale činjenični osnov. Iako je jezik koji je koristila bio oštar, njene izjave nijesu predstavljale neopravdan lični napad. Sud je konstatovao da političke kritike često imaju tendenciju da se preliju u sferu ličnog, što predstavlja dio opasnosti kada je riječ o politici i slobodnim debatama o idejama koje su u demokratskom društvu zagarantovane. Konačno, Sud je konstatovao i da je dodijeljeni iznos za naknadu štete bio toliko visok da je mogao da djeluje zastrašujuće na pravo na slobodu izražavanja, te je zaključio da je pravo podnositeljke predstavke na slobodu izražavanja povrijeđeno.

Dupate protiv Letonije^(link)

Predstavka br. 18068/11, presuda od 19. novembra 2020. godine

Objavljivanjem tajno snimljenih fotografija partnerke javne ličnosti, na kojoj se vidi kako napušta bolnicu s njihovom novorođenom bebom, prekršeno je njeno pravo na privatnost.

Privatnost javnog lica

Podnositeljka predstavke tajno je fotografisana dok je napuštala bolnicu nakon porođaja. Njen partner je bio dobro poznat u javnosti, kao predsjednik političke stranke, ali i kao lice reklamne kampanje koja se vodila putem časopisa. O njegovom nedavnom razvodu u medijima naširoko se pisalo. Časopis, za koji je partner podnositeljke predstavke radio reklame, jednu od tajno snimljenih fotografija objavio je na naslovnoj strani, u vidu ilustracije uz članak o rođenju djeteta. Još nekoliko fotografija objavljeno je u unutrašnjosti časopisa. Podnositeljka predstavke podnijela je tužbu domaćim sudovima, tvrdeći da je povrijeđeno pravo na poštovanje njenog privatnog života. Domaći sud je presudio u njenu korist, ali je časopis ponovo objavio članak i fotografije, uz izjavu da se ne slaže sa presudom. U naknadnom žalbenom postupku, apelacioni sud presudio je protiv nje, navodeći kao razlog njen status partnerke javne ličnosti, odnos nje i njenog partnera prema publicitetu, činjenicu da su fotografije snimljene na javnom mjestu, da nijesu bile ponižavajuće prirode, kao i to da se novinari nijesu kontinuirano bavili njenim svakodnevnim životom, već su se fokusirali samo na jedan događaj. Nakon neuspjeha uložene žalbe, podnositeljka predstavke obratila se Evropskom sudu za ljudska prava.

Evropski sud za ljudska prava konstatovao je da vijesti o privatnom životu javnih ličnosti podliježu zaštiti prava na slobodu izražavanja, osim kada su intimne i kada u njima nema nikakvog javnog interesa. Sud je smatrao da je, s obzirom na status podnositeljke predstavke i njenog partnera, informacija o rođenju djeteta pripadala javnoj sferi i samim tim imala određeni javni značaj, iako manji nego što bi to bio slučaj da se radilo o nekom političkom pitanju. Podnositeljka predstavke trebalo je da očekuje da će u medijima biti pomenuta kao majka djeteta. Međutim, domaći sudovi nijesu napravili razliku između objavljivanja informacija i objavljivanja tajno snimljenih fotografija, na kojima se vidi kako podnositeljka predstavke napušta

bolnicu nakon porođaja, što je bio privatni trenutak. Iako ona na fotografijama nije bila prikazana ni na kakav ponižavajući način, članak je predstavljao „foto priču“ u kojoj je tekst zapravo bio od sporednog značaja. Fotografije su snimljene tajno, bez njenog znanja, i praćena je do kuće. Domaći sudovi ove okolnosti nijesu uzeli u obzir. Evropski sud za ljudska prava je stoga utvrdio da joj je povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života.

Jezior protiv Poljske^(link)

Predstavka br. 31955/11, presuda od 4. juna 2020. godine

Utvrđenom odgovornošću administratora lokalne internet stranice za klevetničke komentare trećih lica, koji su, nakon prijema obavještenja, odmah uklonjeni, prekršeno je pravo na slobodu izražavanja.

Ključno pitanje: odgovornost administratora internet stranice za klevetničke komentare

Podnosilac predstavke, kandidat za mjesto člana opštinskog vijeća, vodio je blog posvećen vijestima koje su se odnosile na opštinu u kojoj je živio. Objavljivao je tekstove o lokalnoj politici i izborima, i dozvoljavao čitaocima da ostavljaju komentare a da se prethodno ne registruju, mada ih je molio da pri tome naznače svoje pravo ime i da se suzdrže od vrijeđanja. Sin mu je pomagao da vodi blog i prati komentare, brišući sve koji su djelovali uvredljivo. Jedan komentar se, međutim, ticao gradonačelnika i sadržao je nekoliko klevetničkih navoda. Sin podnosioca predstavke odmah ga je izbrisao, ali je on ponovo objavljen nekoliko minuta kasnije. Sin ga je ponovo izbrisao i zatražio od svih novih komentatora da se registruju ostavljanjem imejl adrese. Sljedećeg dana je povukao zahtjev. Nekoliko dana kasnije, ponovo se pojavio isti komentar. Sin ga je ponovo izbrisao, i ponovo zatražio da se komentatori registruju prije postavljanja komentara. Gradonačelnik je tada podigao tužbu protiv podnosioca predstavke po zakonu o lokalnim izborima, i dobio presudu za širenje neistinite izborne propagande. Sve žalbe su odbačene. Nakon što je gradonačelnik izgubio na izborima, podnio je tužbu protiv podnosioca predstavke za klevetu, koja je je odbačena u žalbenom postupku. Podnosilac predstavke se tada žalio Evropskom sudu za ljudska prava.

Evropski sud za ljudska prava složio se sa mišljenjem domaćih sudova da su komentari o gradonačelniku bili klevetničke prirode i da su naštetili njegovom ugledu. Međutim, Sud je potom konstatovao da je internet stranica koju je vodio podnosilac predstavke bila besplatna i veoma malog dometa, te da je interesovanje za nju bilo ograničeno samo na stanovnike predmetne opštine. Bila je korisna kao izvor lokalnih informacija i služila kao platforma za debatu u okviru lokalne zajednice. Podnosilac predstavke je korisnicima dozvoljavao da bez prethodnog registriranja objavljuju komentare kako bi podstakao njihovo učešće, ali ih je zamolio da se pridržavaju pravila lijepog ponašanja. Novi komentari su s vremena na vrijeme provjeravani. Komentari o kojima je u predmetu bilo riječi uklonjeni su čim je administrator stranice za njih saznao. Domaći sudovi su kritikovali podnosioca predstavke jer je korisnicima pružio mogućnost da objavljuju komentare bez prethodne registracije, ali je Evropski sud za ljudska prava smatrao da bi registracija, kada je riječ o tako maloj stranici, bila nerealna i nesrazmjerno štetna za ostvarivanje prava na slobodu izražavanja. Evropski sud za ljudska prava je, uz to, primijetio i da gradonačelnik nije ni pokušao da utvrdi identitet lica koje je ostavilo komentar, već je odmah tužio podnosioca predstavke (administratora internet stranice). Uzimajući u obzir i odštetu koju mu je, pored sudskih troškova gradonačelnika, bilo naloženo da plati, Sud je zaključio da je povrijeđeno pravo podnosioca predstavke na slobodu izražavanja.

Lewit protiv Austrije^(link)

Predstavka br. 4782/18, presuda od 10. oktobra 2019. godine

Propustom domaćih sudova da ispituju klevetničke i uvredljive izjave na račun lica koja su preživjela Holokaust, povrijeđeno je pravo na poštovanje njihovog privatnog života.

Ključno pitanje: klevetanje lica koje je preživjelo Holokaust

Podnosilac predstavke je jedan od posljednjih još uvijek živih ljudi koji su preživjeli Holokaust. U ljeto 2015. godine časopis je objavio članak u kome su ljudi oslobođeni iz koncentracionog logora Mathauzen opisani kao „masovne ubice“, „kriminalci“ i „kuga“. Protiv autora članka pokrenuta je krivična istraga. Ona je, međutim, kasnije obustavljena, o čemu je autor objavio članak uz ponavljanje ranijih navoda. Podnosilac predstavke i još devet preživjelih podnijeli su tužbu protiv časopisa, kao i protiv autora, tvrdeći da su ih oklevetali i uvrijedili bez obzira na to što nijesu bili lično imenovani. Regionalni sud je tužbu odbacio na osnovu činjenice da je broj zatvorenika oslobođenih iz logora bio toliki (20.000) da tužioci nijesu mogli da tvrde da su pojedinačno prepoznatljivi. Njihova žalba je odbačena, nakon čega se podnosilac predstavke požalio Evropskom sudu za ljudska prava, tvrdeći da mu je povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života.

Sud je prvo utvrdio da podnosilac predstavke i druga lica koja su preživjela Holokaust predstavljaju specifičnu društvenu grupu, i da kao takvi mogu da budu pogođeni negativnim stereotipima ili klevetničkim izjavama. Stoga je predmet, iako podnosilac predstavke nije bio imenovan, ipak spadao u okvire prava na poštovanje privatnog života. Sud je konstatovao da su domaći sudovi tužbu odbacili na osnovu toga što je broj oslobođenih zatvorenika bio preveliki da bi baš podnosilac predstavke mogao da bude lično identifikovan. To je značilo da sudovi zapravo nijesu ispitali suštinu njegove tvrdnje – da se on osjećao lično pogođenim i oklevetanim predmetnim izjavama jer grupa ima tek nekoliko članova koji su još uvijek živi. Sud je utvrdio da se u ovom slučaju radilo o procesnoj povredi prava podnosioca predstavke na poštovanje njegovog privatnog života.

Ostale odluke i presude

Tölle protiv Hrvatske*

Predstavka br. 41987/13, 10. decembar 2020. godine

Ključno pitanje: *kleveta od strane lidera nevladine organizacije*

Presudom za klevetu, izrečenom zbog navoda čelnika udruženja za prava žena žrtava nasilja da je muškarac zlostavljao svoju ženu, prekršeno je pravo na slobodu izražavanja.

Savenko (Limonov) protiv Rusije

Predstavka br. 29088/08, 26. novembar 2019. godine

Ključno pitanje: *međusobno klevetanje političara*

Naknada za klevetu dosuđena nekadašnjem gradonačelniku Moskve nije uzela u obzir kontekst rasprave od javnog interesa. Lokalni sudovi su gradonačelniku pružili veći stepen zaštite od kritike nego što bi to bio slučaj da se radilo o običnom pojedincu i dodijelili mu nesrazmjernu odštetu, što je dovelo do povrede njegovog prava na slobodu izražavanja.

Agentstvotelevideniya Novosti, OOO protiv Ukrajine

Predstavka br. 34155/08, 16. januar 2020. godine

Ključno pitanje: *kleveta državnog službenika*

Presudom za klevetu protiv medijske kuće, zbog izvještavanja o incidentu tokom koga je policajac ispao iz trolejbusa u pokretu, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

* Plavi naslovi su linkovi

Rodina protiv Letonije

Predstavke br. 48534/10 i 19532/15, 14. avgust 2020. godine

Ključno pitanje: *privatnost privatne osobe*

Objavljivanjem u novinama porodične priče do tada nepoznate doktorke, i njenim naknadnim emitovanjem na televiziji na inicijativu njenih rođaka, povrijeđeno je pravo na poštovanje njenog privatnog života.

N. Š. protiv Hrvatske

Predstavka br. 36908/13, 10. septembar 2020. godine

Ključno pitanje: *sloboda izražavanja i postupci vezani za brigu o deci*

Krivičnom presudom zbog kršenja povjerljivosti administrativnog postupka za starateljstvo nad unukom podnosioca predstave učešćem u televizijskoj emisiji o pravilnom funkcionisanju sistema za brigu o djeci, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

B. Z. Ullstein GMBH protiv Njemačke

Predstavka br. 43231/16, 22. septembar 2020. godine (odluka o prihvatljivosti)

Ključno pitanje: *privatnost okrivljenog u krivičnom postupku*

Zabrana objavljivanja fotografije okrivljenog u krivičnom postupku, nije povrijedila pravo na slobodu izražavanja.

Brzeziński protiv Poljske

Predstavka br. 47542/07, 25. jul 2019. godine

Ključno pitanje: *sloboda izražavanja i izbora*

Osudom za izjave date tokom izborne kampanje u kontekstu rasprave o pitanjima od značaja za lokalnu zajednicu, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

Gafiuc protiv Rumunije

Predstavka br. 59174/13, 13. oktobar 2020. godine

Ključno pitanje: akreditacija novinara za pristup istraživačkim arhivima

Oduzimanjem novinarske akreditacije za sprovođenje istraživanja u arhivi Nacionalnog savjeta za proučavanje *Securitate* (službe bezbjednosti iz doba komunizma) usljed nepoštovanja privatnog života trećih lica, nije povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja.

Guz protiv Poljske

Predstavka br. 965/12, 15. oktobar 2020. godine

Ključno pitanje: kleveta sudije

Osudom za disciplinski prekršaj narušavanja dostojanstva sudijske funkcije, nakon komentara na izvještaj drugog sudije o kvalitetu rada u postupku unapređenja, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

Panioglu protiv Rumunije

Predstavka br. 33794/14, 8. decembar 2020. godine

Ključno pitanje: kleveta sudije

Disciplinskom kaznom izrečenom sudiji zato što je doveo u pitanje moralni i profesionalni integritet kolege sudije nije povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja.

Margulev protiv Rusije

Predstavka br. 15449/09, 8. oktobar 2019. godine

Ključno pitanje: kleveta gradskog vijeća

Osudom za klevetu zbog kritike na račun radova na istorijskom spomeniku, u predmetu koji je pokrenulo gradsko vijeće, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

Balaskas protiv Grčke

Predstavka br. 73087/17, 5. novembar 2020. godine

Ključno pitanje: *kleveta nastavnika u školi*

Uslovnom zatvorskom kaznom koja je izrečena novinaru koji je – u odgovoru na javno iznesene stavove direktora škole – direktora nazvao „neonacistom“, povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

Gelevski protiv Sjeverne Makedonije

Predstavka br. 28032/12, 8. oktobar 2020. godine

Ključno pitanje: *kleveta novinara*

Osudom za klevetu zbog kritikovanja istaknutog novinara povrijeđeno je pravo na slobodu izražavanja.

Spirovski protiv Sjeverne Makedonije

Predstavka br. 52370/14, 15. decembar 2020. godine (odluka o prihvatljivosti)

Ključno pitanje: *kleveta koja nije dovoljno ozbiljna*

Navodne klevetničke optužbe, iznijete u pozadini imovinskog spora, nijesu bile dovoljno ozbiljne da bi se pozvalo na član 8 – pravo na zaštitu privatnosti.